

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Dukesa a členov JUDr. Juraja Semana, JUDr. Viery Pepelovej, JUDr. Jany Zemaníkovej a JUDr. Anny Markovej, v právnej veci žalobcu **S.**, proti žalovanému **A.**, zastúpenému JUDr. R., o určenie pravosti pohľadávky, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 54 Cbi 55/01, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. februára 2006 č. k. 6 Obo 147/2004, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu **z a m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhrada trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom z 18. marca 2004 vyhovel žalobe a určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená v konkurznom konaní, vedenom na Krajskom súde

v Bratislave pod sp. zn. 1 K 79/99, na majetok úpadkyne M. vo výške 31 121 281,59 Sk, je oprávnená a zistená s právom na oddelené uspokojenie. Žalovaný pravosť pohľadávky popieral z dôvodu, že zmluva medzi bankou a dlžníkom je neplatná. Okrem toho ju do konkurzu v stanovenej lehote neprihlásila S. Prihlásenie pohľadávky V. je neúčinné, lebo jej už v čase prihlásenia nepatrila.

Súd prvého stupňa žalobe vyhovel s odôvodnením že, v konaní bolo preukázané, že V. (ďalej len V.) postúpila pohľadávku postupníkovi S. s tým, že V. je aj naďalej povinná ju vymáhať vo vlastnom mene na účet S. Zmluva o vymáhaní postúpenej pohľadávky bola uzavretá v súlade s § 530 Obč. zák. Žalobu preto podal oprávnený subjekt v lehote stanovenej súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalovaného rozsudkom z 1. februára 2006 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol. V odôvodnení rozsudku uviedol, že aktívne legitimovaným na podanie incidenčnej žaloby je konkurzný veriteľ, ktorý prihlásil svoju pohľadávku. Zo spisu vyplýva, že konkurznú prihlášku, ako veriteľ, podala S. Prieskumného pojednávania sa nezúčastnila, preto ju konkurzný súd listom, ktorý prevzal 3. januára 2001, upovedomil, že prihlásenú pohľadávku poprel veriteľ A. a vyzval ju, aby do 31 dní od doručenia výzvy popretú pohľadávku uplatnila určovacou žalobou. Dňa 31. januára 2001 podala určovaciu žalobu V., v ktorej uvádza, že v konkurznom konaní, vedenom pod sp. zn. 1 K 79/99, prihlásila pohľadávku 31 121 281,59 Sk, ktorú poprel žalovaný. V. však konkurznú prihlášku nepodala, preto sa nestala konkurzným veriteľom, ktorý je oprávnený podať určovaciu žalobu o pravosti popretej pohľadávky. Súd prvého stupňa síce v priebehu konania pripustil zámenu účastníkov z V. na terajšieho žalovaného, to však nič nemení na procesnej situácii a aktívnej legitimácii veriteľa, ktorý prihlásil pohľadávku v konkurze.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 19. mája 2006.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť. V dovolaní uviedol, že nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, že S., nepodala žalobu o určenie pravosti pohľadávky. Podala ju

prostredníctvom mandatára V. Urobila tak preto, že vzhľadom na zmluvu s V. nebola oprávnená vymáhať postúpené pohľadávky. Je irelevantné, kto konkurznú prihlášku podával a kto podával žalobu. Podľa zmluvy o postúpení pohľadávok a mandátnej zmluvy bola na vymáhanie pohľadávok oprávnená výlučne V. a pri podávaní prihlášky, i pri podávaní žaloby jasne deklarovala, že oba úkony robí v zastúpení S. Obsahom mandátnej zmluvy je výkon cudzieho práva v zastúpení. Postupca (V.) však nie je nositeľom, ale len vykonávateľom práva postupníka (S.), zástupcom postupníka, ktorému bolo vymáhanie práva zverené. Postupca má v tejto súvislosti všetky práva, ktoré patria postupníkovi. V danom prípade ide o typický prípad zastúpenia, pri ktorom postupca, ako zástupca, vo vzťahu k dlžníkovi uskutočňuje vlastné vyhlásenie vôle, pričom ako zástupca má podľa zmluvy, uzavretej so zastúpeným, povinnosť previesť nadobudnuté práva na zastúpeného. Rozhodnutie odvolacieho súdu je nesprávne, pretože odopiera oprávnenie V., stanovené v § 530 Obč. zák. Pôvodný navrhovateľ už pri podaní žaloby upozornil na postúpenie pohľadávky a podaním z 12. apríla 2001 znovu potvrdil oprávnenosť vymáhania pohľadávky jeho osobou opätovným zaslaním zmluvy, preukazujúcej povinnosť vymáhať postúpené pohľadávky. Z uvedených dôvodov rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom posúdení veci a je postihnuté aj inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, navyše bola žalobcovi postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/).

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania a dovolanie je prípustné podľa § 238 ods.1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Rozhodnutie odvolacieho súdu je založené predovšetkým na závere, že žalobu o určenie pravosti pohľadávky nepodal konkurzný veriteľ, ktorý pohľadávku do konkurzu prihláškou prihlásil.

Tvrdenia oboch procesných strán sa zhodujú v tom, že pohľadávku, ktorá je predmetom konania, V. postúpila terajšiemu žalobcovi. Treba prisvedčiť žalobcovi, že § 530 ods. 1 Obč. zák. umožňuje, aby sa účastníci zmluvy o postúpení pohľadávky dohodli, že postupca bude postúpenú pohľadávku vymáhať sám vo svojom mene na účet postupníka. Dohoda podľa § 530 ods. 1 Obč. zák. zakladá aktívnu legitimáciu postupcu na akékoľvek vymáhanie pohľadávky, nevynímajúc uplatnenie pohľadávky prihláškou v konkurze a po popretí pohľadávky žalobou o pravosť pohľadávky. Podľa okolností preto mohol postúpenú pohľadávku vo svojom mene konkurznou prihláškou uplatňovať postupca i postupník. V zásade sú správne aj úvahy dovolateľa zaoberajúce sa mandátnou zmluvou a charakterom zastúpenia podľa nej a obsahom práv a vzťahom zastúpeného a zástupcu.

Nemožno však prisvedčiť názoru dovolateľa, že je irelevantné, kto konkurznú prihlášku podával a kto podával žalobu, lebo podľa zmluvy o postúpení pohľadávok a mandátnej zmluvy bola na vymáhanie pohľadávok oprávnená výlučne V. a tá pri podávaní prihlášky, aj pri podávaní žaloby, jasne deklarovala, že oba úkony robí v zastúpení S.

Ustanovenie § 23 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní určuje, že žalobu o určenie pravosti popretej pohľadávky môžu podať konkurzní veritelia, ktorých pohľadávka zostala sporná. Z § 7 ods. 1 v spojení s § 20 zákona o konkurze a vyrovnaní pritom vyplýva, že za konkurzného veriteľa považuje toho, kto prihlásil svoju pohľadávku konkurznou prihláškou. Ide teda o veriteľa podľa procesného - konkurzného práva. Právo podať žalobu o určenie pravosti pohľadávky dáva procesné právo každému, kto podal prihlášku a jeho právo zostalo sporné. Naproti tomu odpoveď na otázku, či hmotné právo dáva konkurznému veriteľovi oprávnenie uplatňovať prihlásenú pohľadávku, dáva až rozhodnutie o pravosti pohľadávky vydané v incidenčnom konaní. Z uvedeného vyplýva, že žalobu o určenie pravosti popretej pohľadávky môže, bez ohľadu na to, komu pohľadávka práve patrí a aká je dohoda postupcu a postupníka, podať len ten, kto pohľadávku do konkurzu prihlásil (podal prihlášku). Až podaním prihlášky sa stáva ten, kto je veriteľom podľa hmotného práva, konkurzným veriteľom. Prihlášku pohľadávky, ktorá je predmetom sporu, podala ako veriteľ S. vo svojom mene (zv. 4 konkurzného spisu). Nič na tom

nemení, že to, na základe plnomocenstva udeleného štatutárnym orgánom S., urobil v jej mene Mgr. S. (plnomocenstvo preňho je pripojené k prihláške a rovnaké plnomocenstvo je aj na č. I. 50 spisu v prejednávanej veci), ktorý je zamestnancom V. a ako adresu, na ktorú sa majú doručovať písomnosti, uviedol sídlo V. Napokon aj dovolateľ tvrdí, že prihlášku podal on vo svojom mene.

Kto je účastníkom konania v konaniach, ktoré začínajú na návrh (žalobu), určuje navrhovateľ (žalobca) tým, že sa v návrhu za navrhovateľa označí. Žalobu o určenie pravosti popretej pohľadávky podala 31. januára 2001 V. Žaloba je síce podaná na kópii firemného papiera S., avšak na rozdiel od prihlášky je na nej celkom jednoznačne ako navrhovateľ uvedená V. Je uvedená s označením jej úplného obchodného mena, sídla, identifikačného čísla a s uvedením zložky obchodného registra, kde je zapísaná. V žalobe nie je zmienka, ani náznak, z ktorého by sa dalo usúdiť, že žalobu podáva V. v mene S. Žalobu podpísal Mgr. S.. Na rozdiel od prihlášky, kde je pod jeho podpisom uvedené, že koná na základe plnomocenstva, v žalobe takáto poznámka nie je a pri jeho podpise je uvedená zrejme organizačná zložka jeho zamestnanca, v ktorej je zaradený (oddelenie 3504). O tom, že žalobu podala V. vo svojom mene, svedčí aj jej podanie dané na súd 18. apríla 2001 (č.l. 56), v ktorom „za účelom preukázania procesnej legitímácie navrhovateľa – V.“ uvádza, že na základe zmluvy, uzavretej podľa § 530 Obč. zák., je ako postupca naďalej povinný pohľadávku vymáhať vo vlastnom mene na účet postupníka. Rovnaký záver vyplýva aj z jej ďalšieho podania doručeného súdu 2. januára 2002 (č.l. 69), ktorým (so súhlasom nového - terajšieho žalobcu) žiada o zmenu účastníka konania tak, že miesto V. bude súd v ďalšom konaní pokračovať, ako s účastníkom, so S. Keďže sa tak stalo takmer rok po uplynutí lehoty na podanie žaloby, nemohlo ani na základe uznesenia súdu prvého stupňa z 18. decembra 2003, ktorým pripustil zámenu účastníkov podľa § 92 ods. 2, 3 O.s.p., dôjsť ku konvalidácii skutočnosti, že žalobu pôvodne podala osoba, ktorá podľa § 23 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní takúto žalobu nemohla s úspechom podať.

Odvolačím súdom dospelo k správnejmu skutkovému, i právnejmu záveru, že žalobu podala V., teda osoba, ktorá na to nebola oprávnená a osoba na to oprávnená určovaciu žalobu nepodala. Z uvedených dôvodov považoval dovolací

súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne a dovolanie žalobcu za neopodstatnené. Dovolanie preto podľa § 243b ods. 1 v spojení s ustanovením § 243i ods. 2 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní mal žalovaný úspech. Má preto právo na náhradu trov dovolacieho konania podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 243b ods. 4 a § 243i ods. 2 O.s.p. V dovolacom konaní mu trovy nevznikli, preto mu dovolací súd náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 30. apríla 2008

JUDr. Peter Dukes , v. r.
predseda senátu